

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของการจัดการสวนป่าภาคเอกชน ในพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการสวนป่าภาคเอกชนอย่างยั่งยืน และศึกษาปัญหาอุปสรรค และแนวทางดำเนินงานสวนป่าภาคเอกชนอย่างยั่งยืน ในการศึกษาได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อมูลปฐมภูมิได้รวบรวมข้อมูลจากการสำรวจภาคสนาม โดยการใช้แบบสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกสร้างสวนป่าในพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำนวน 100 ราย และใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษาการจัดการสวนป่าของเกษตรกรที่ได้รับรางวัลดีเด่นด้านการปลูกสร้างสวนป่าจากกรมป่าไม้ เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบูรณ์ และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ T-test ไค-สแควร์ (Chi-square Test) และการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกสร้างสวนป่าในพื้นที่อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ ส่วนใหญ่ปลูกสร้างสวนป่าไม้เศรษฐกิจ โดยเฉพาะสวนป่าไม้สัก และเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจของกรมป่าไม้ แต่อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังไม่มีการใช้เทคนิคทางวนวัฒนที่ถูกต้องในการปลูกสร้างสวนป่า และขาดการวางแผนทางการตลาด และพบว่าประสิทธิผลของการปลูกสร้างสวนป่าของเกษตรกรต่ำ แม้ว่าเกษตรกรได้รับผลผลิตไม้สวนป่าค่อนข้างสูง เนื่องจากเกษตรกรไม่จำหน่ายไม้จากสวนป่า เพราะไม่พอใจในราคารับซื้อไม้ ทำให้

ประสิทธิผลจากการปลูกสร้างสวนป่าต่ำ สำหรับประสิทธิภาพในการดำเนินงานปลูกสร้างสวนป่า สวนป่า พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้จำหน่ายไม้จากสวนป่า ทำให้มีต้นทุนในการจัดการสวน ป่ามากกว่ารายรับที่ได้จากการดำเนินงานสวนป่า แสดงถึงการดำเนินงานสวนป่าไม่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งจากผลการศึกษาดังกล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่า การดำเนินงานปลูกสร้างสวนป่า ของเกษตรกรในพื้นที่มีแนวโน้มไม่เกิดความไม่ยั่งยืน และเกษตรกรสวนหนึ่งตัดสินใจกลับไปปลูก พืชเกษตรเหมือนเดิม การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการปลูก สร้างสวนป่า พบว่า ไม่มีปัจจัยใดมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการดำเนินงานสวนป่า ส่วน ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปลูกสร้างสวนป่า คือ การยอมรับในอาชีพการปลูก สร้างสวนป่า และการตลาดของไม้สวนป่า โดยการตลาดของไม้สวนป่ามีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพในการปลูกสร้างสวนป่าสูง

สำหรับแนวทางนำไปสู่การปลูกสร้างสวนป่าของเอกชนอย่างยั่งยืน คือ เกษตรกร จำเป็นต้องมีการแสวงหาองค์ความรู้ในการวางแผนและการบริหารจัดการสวนป่ามากยิ่งขึ้น เพื่อ นำมาใช้ในการดำเนินงานสวนป่าให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ และควรเข้าร่วมกลุ่ม สหกรณ์ผู้ปลูกสร้างสวนป่า เพราะการดำเนินงานสหกรณ์ที่เป็นรูปธรรมจะทำให้มีการช่วยเหลือ เกื้อกูลระหว่างสมาชิก และร่วมกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานสวนป่าได้

สำหรับภาครัฐควรมีการส่งเสริมและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการวางแผนและบริหารจัดการ สวนป่า หลักการปฏิบัติทางวนวัฒนที่เหมาะสมกับชนิดไม้เลือกปลูก การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กฎหมายสวนป่าและกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้แก่เกษตรกร และจัดหาตลาดรับซื้อไม้สวนป่าให้มี ความชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการตัดสินใจลงทุนปลูกสร้างสวนป่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งชนิดพันธุ์ไม้ที่มีความคุ้มค่าต่อการลงทุน ตลอดจนการส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าไม้ สวนป่าก่อนจำหน่าย มิใช่การมุ่งผลิตไม้จำหน่ายในรูปวัตถุดิบเท่านั้น สำหรับเกษตรกรที่มีเงินทุน น้อยควรส่งเสริมให้ปลูกไม้โตเร็ว เช่น ยูคาลิปตัส (*Eucalyptus camaldulensis* Dahn.) จะได้รับ ผลตอบแทนที่รวดเร็ว เพราะมีตลาดรับซื้อไม้ที่กว้างขวาง ราคารับซื้อไม้ชัดเจน ในเกษตรกร รายที่มีที่ดินถือครองไม่มาก สมควรสนับสนุนให้มีการปลูกไม้ตามหัวไร่ปลายนา เพื่อใช้ประโยชน์ ในครัวเรือน หรือจำหน่ายเพื่อเสริมรายได้ตามรอบตัดฟัน หลังจากนั้นจึงปลูกทดแทนขึ้นใหม่ จะทำ ให้เกิดความยั่งยืนในการดำเนินงานสวนป่าในทุกระดับ

The objectives of this study are to study the present status of private plantation in Wicheanburi District Phetchabun Province, to study the guide line of sustainable private plantation management, and to study problems and threats of plantation management in order to develop the sustainable plantation management. The methods to collect data consisted of secondary data and primary data by using structural interview forms. The samples of study consisted of 100 farmers in Wicheanburi district Phetchabun Province. The Special In-depth Interview forms were applied to two farmers who received The Royal Forest Department's Private Plantation Awards, the officer of Phetchabun Natural Resources and Environment Province, and the officers from Administrative Tambol Organizations in Wicheanburi District. The collected data was analyzed by using SPSS/PC⁺ program to calculate Percentage, Mean and Standard Deviation. The T – Test, Chi – square Test, and Pearson Correlation Coefficient were applied to find the relationship of variable factors at 0.05 significant level.

The findings show the most of those farmers who do plantation in Wicheanburi District Phetchabun Province are planting economic trees plantation, especially Teak plantation. They also participate in the Royal Forest Department's Plantation Promotion project. However, they do not apply silvicultural technique in their plantation and lack of

marketing planning. The findings also show that the effectiveness of plantation is low, even the yield from plantation is high. The farmers do not sell the woods because their price is very cheap. The study also finds that the plantation efficiency is low, due to the farmers still keep their trees growing plantation areas, which causes the cost of plantation management is higher than the income. Their plantation tends to be unstable. Some farmers have decided to replace the plantation with their old agricultural crops. The study of the factors affecting the plantation effectiveness and plantation efficiency shows that there are no studied factors related to the effectiveness of plantation. The factors effecting to the efficiency of plantation are the acceptance of plantation career of the farmers and the market of planted trees. The market of planted trees has a high relation to the effectiveness of plantation management.

The guide to sustain the private plantation is the farmers must have more plantation management knowledge and skills. They should join the plantation cooperated which having mutual problem solving agreements among it members. The government sector should provide plantation management knowledge, administrative skills, silvicultural technique, plantation laws, and the market to the farmers in order to help them to correctly decide to invest in their plantation, especially the selection of planted tree species that gave reasonable incomes. The high value product creation from woods must be also promoted. For the farmers who have limited loan, they should invest in fast growing species plantation, such as *Eucalyptus camaldulensis* Dahnh, due to it's economic return is high, its market is broad, and the wood's price is stable. For the farmers who occupied small lands, the plantation along their land's border should be promoted for home uses and additional income. These measures would lead to sustainable private plantation in all levels.